

KIRKESIDEN

DANSK KIRKE I SYDSLESVIG – VI GØR FOLKEKIRKEN LIDT STØRRE

www.dks-folkekirken.dk

Jacob Ørsted, Henriette Gosvig Knudsen & Ruben Fønso

Ateistisk kampagne har succes - eller ..?

Tænk selv!

Tænk selv! Sådan lyder overskriften på Ateistisk Selskabs (s)eneste kampagne, og nu hvor kampagnen er slut, jubles der på AS' hjemmeside og Facebookside over kampagnens enorme succes, for mere end 3.000 har meldt sig ud. Ateismen har vundet en kæmpesejr. Siger Ateistisk Selskab. Men det har ateismen egentlig ikke.

Det som AS har gjort, er at hjælpe 3.000 mennesker med at melde sig ud af en organisation som de ikke bruger alligevel. Og det er glimrende, for hvorfor skulle man betale til noget som man ikke har glæde af og som man ikke har lyst til at bidrage til? Så en stor tak til Ateistisk Selskab; I har gjort både de udmeldte og kirken en stor tjeneste. De udmeldte fordi de sparer penge og ærgrelser som i sidste ende ville falde tilbage på kirken selvom det er den enkeltes eget ansvar om man vil være medlem. Og kirken fordi den så med en vis rimelighed kan hævde at dem der stadig er medlemmer, er dem der gerne betaler til fællesskabet hvad enten de benytter sig af det eller ej. 3.000 har meldt sig ud, og de resterende 3.100.000 medlemmer har åbenbart fulgt opfordringen og tænkt selv. Og bibeholdt deres medlemskab.

Der kommer sandsynligvis flere udmeldelser, og det er selvfølgelig en problemstilling som kirken skal tage alvorligt. Men man kan ikke beskyldes AS for at være provokerende, grov eller ensporet i sin argumentation når

man selv enten er passiv eller decideret uvillig til debat. Kirken er nødt til at arbejde for sin eksistensberettigelse; den skal ikke tages for givet, og hvis kirken ikke kan tydeliggøre hvilken rolle den kan spille i menneskers liv, kommer den til at tabe på længere sigt. Den danske folkekirke er i en privilegeret situation da den er skrevet ind i den danske grundlov som særligt begunstiget, men kirken er også nødt til at forberede sig på at det tætte forhold til staten næppe vil overleve den næste revision af grundloven. At sådan en revision nok stadig ligger 10 - 15 år ude i fremtiden, skal ikke være en sovepude.

Kirken skal tage udfordringen fra AS; ikke som et irritationsmoment, men som et tilbud. Måske endda som en velsignelse, for det er en oplagt mulighed for at kigge institutionen, dens tilbud, dens betydning, traditioner og muligheder efter i sømmene. Og under alle omstændigheder kunne en debat om folkekirkenes rolle i samfundet gavne både kirke og samfund.

Et af problemerne er at den debat (og især den debatform) som AS lægger op til, ikke er specielt frugtbar. Selvom der er teorier som hævder at ateister er bedre begavet end troende, er det ærlig talt ikke særlig begavet at lade nutidige kristne stå på mål for korstogene, syndefaldet, det gamle testaments regler om stening, slaver og spiseregler eller ultraortodokse kristnes strikte tolkning af de hellige

Ateistisk Selskabs bud på en øjenåbner har foreløbig ført til at 3.000 har forladt folkekirken

skrifter. Kristne kan som hovedregel godt kende forskel på myter og virkelighed, og vi er lige så forargede som alle andre over de grusomheder der begås i religionens navn. Jeg forsvare ikke inkquisitionen, lige så lidt som jeg kunne drømme om at forsvare heksejagt, Ku Klux Klan, de franske religionskrige, drab på abortlæger, pædofili, 30-årskrigen eller andre afskyeligheder.

Ikke desto mindre er det de ting der topper ateisters top 10-liste over forbrydelser som nutidige kristne stadig skal tage ansvaret for, og det er ærlig talt et skidt udgangspunkt for en debat at den ene part insisterer på at den anden part stadig gør den slags ting fordi det historisk har fundet sted. Det tyder på en himmelråbende uvidenhed, både om det man vil debattere og om dem man vil debattere med. Det samme gør ateistiske fordomme om at troende er bange, svage, usikre mennesker der ikke kan tænke selv og ikke kan klare at finde

vej gennem livet uden hjælp fra en usynlig ven, eller endnu værre, de er bibeltro videnskabs- og fremskridtsfjendske fanatikere som bare længes tilbage til de gode, gamle dage i Sinais ørken. Så kære ateister: Kom over det og kom videre. Bliv voksne. Bliv modne. Anerkend at troende er i stand til at skelne og debattere. De fleste vil faktisk gerne diskutere religionens plads i det moderne samfund; dens rolle i forhold til emner som fx etik, moral, samfundsstruktur, videnskab og politik. Der er bare emner, som fx de regler som gjaldt for Israels folk for 3.000 år siden, det ikke længere giver mening at diskutere.

På den anden side; den side hvor de troende står, er der også behov for åbenhed i stedet for arrogance og fornærmethed. Der er brug for at være nysgerrig på om ateisternes kritik er berettiget; der er jo en grund til at 3.000 har meldt sig ud af folkekirken, og det er langt fra sikkert at det kun er for pengenes skyld. Så kig ud. Og lyt.

Lad os fra begge sider droppe fordommene og engagere os i en frugtbar debat om hvordan tro, kirke og det omgivende samfund kan fungere sammen. De er dele af hinanden, om man bryder sig om tanken eller ej, for tro og tilhørsforhold til en religion er både en menneskeret og noget som ikke lader sig fjerne eller udrydde. De er også faktorer som man ikke kan eller skal påtvinge andre, så religion og dens praksis skal naturligvis finde sted med hensyntagen til det omgivende samfund.

Det kan kun ske hvis vi gider finde ud af hvordan, og det kræver en åben, reel debat hvor man lægger sarkasme, såret stolthed, ubegrundede påstande, generaliseringer og vane-tænkning fra sig og i stedet engagerer sig i at arbejde sammen om de områder hvor der er basis for forståelse, sameksistens og måske endda - med lidt held - udvikling.

Ruben Fønso, præst i Lyksborg

En stridbar mand fylder rundt

Tillykke, du oprørets mand Johannes Jørgensen

Digteren, forfatteren og konvertitten Johannes Jørgensen, der i år ville være blevet 150, år var en stridbar mand, der gik sine egne veje. Skønt han sagde nej til præstestudiet og kirken for at kaste sig i armene på Georg Brandes og naturalismen, beholdt han sin barnetro. En tro som han lagde til og trak fra på, alt efter hvor han var i livet.

Da han i 1882, 16 år gammel, kom til København, foldede han sine hænder og bad fadervor og et Ave Maria, som han havde fundet i Nordisk

Konversationsleksikon. Johannes Jørgensen fulgte familiens ønske om at læse til præst, og i den første tid gik han ofte til gudstjenester. Hurtigt opdager han en vis distance mellem sig selv, kirken og dens præster.

"Jeg gik til Højmesse i Slotskirken, naar Biskop og kongelig Konfessionarius Martensen stod paa Prækestolen i Fløjlsornat med Kors og Stjerner, som jeg gik i Zoologisk Have for at se Næsehornet. I Johanneskirken paa Nørrebro - min egen Sognekirke - prædikede Frimodt, Byens mest omtalte Prædikant i disse Aar. Han

var en af de den Gang nye, Missionske Præster, en dansk Savonarola, hvis Flammetaler Søndag efter Søndag fyldte Kirken indtil livsfarlig Trængsel. Der var vel nok en Del, der - som jeg selv - kom der af Nysgerrighed og for at kunne sige, at nu havde også de hørt Helvedsprædikanten, der maledede Himlen rød over København."

Et helvede kendte Johannes Jørgensen godt, når han som den nye elev i skolen var offer for de andres latterliggørelse, der strømmede imod ham fra alle sider. "Om de vilde piske mig med glødende Ris, det vilde dog ikke smerte så meget som denne evindelige Spot." På samme tid følte han ydmygheden ved at leve af støtte fra flere velyndere. Især når han stod manequin og skulle prøve sit nye tøj for herskaberne, samtidigt med at han blev forhørt om sin flid i skolen og sine politiske synspunkter - så kogte blodet i hans årer. I sin vrede kaldte han på "Messias Destructor", en straffende gud, der skulle komme og hjælpe ham ved at udslutte dem alle. Da hans bønner ikke blev hørt, vender han sig mod Gud og identificerer sig med Goethes Prometheus, der kæmper mod Zeus.

Så var der mere muntert på café Bernina, hvor han kom sammen med sine venner Viggo Stuckenberg, Sophus Claussen og nordmanden Knut Hamsun der, som Johannes Jørgensen sagde, var dukket op af Atlanterhavet. Det gik ikke stille for sig. Sent i seng og sent op! Det måtte få følger, og reaktionen udeblev ikke. Hans velyndere trak deres støtte, og han måtte

rejse hjem til Svendborg. Her blev han mødt af sin moders sorgfulde øjne, mens hun sagde: "Du var jo vor Ære og Stolthed herhjemme! Vi troede dig saa godt, at du aldrig vilde inddade dig paa noget, der er forkert. Nu er det alt sammen forbi. Nu faar jeg aldrig mere en glad Dag i mit liv."

Johannes Jørgensen var draget til København med drømmen om at vinde den hele verden, men med dette mål var det for ham vanskeligere end som så: "Mine Drømmes Skibe har Stormen dreven mod Klippekystr ind, og Dønningen ruller endnu."

Han rejser sig dog som fuglen Føniks af sin egen aske gennem æstetikken og den skabende kunst. Han bliver digter, journalist, kunstanmelder og redaktør af tidsskriftet Tårnet. Sammen med Sophus Claussen havde Johannes Jørgensen jublet over den franske digter Ch. Baudelaire, som med sin digtsamling Syndes Blomster, ramte de to unge mænd. For havde de ikke "vandt Vinterens vaade veje og fundet Glemslen paa et tilfældigt Leje"?

Ved at læse Baudelaire lærte Johannes Jørgensen symbolismen at kende. Det gjaldt nu ikke længere, om at gengive verden præcis som den var, men om at beskrive den med de følelser, den vakte i en. Og så var det ligegyldigt, hvad folk så tænkte, når man blandede begreberne, så træets farver var som oboernes toner.

Sammen var Johannes Jørgensen og hans venner gået ind i Tårnet, men de gik hver sin vej ud igen. Johannes Jørgensen fulgte sine nye katolske

venner Ballin og Verkade, der havde vist ham at verden var dybere, og at der bag virkelighedens illusion var en kilde, lysets kilde - Gud selv.

"Aa, Johannes - Jeg gad bryde dine Fingre itu, saa de aldrig mere skal kunne skrive en Linje" sagde Ingeborg Stuckenberg da hun mærkede hvor det gik hen med Johannes Jørgensen. Skønt Sophus Claussen havde smidt en nøgle i hovedet på ham og erklæret ham for sin fjende skulle der gå 30 år inden han skrev om vennens konvertering:

Vreden har grebet mit Sind. Jeg har Trang til at vælte et Blækhuis, drukne min lovende Ungdom og sværte Johannes fra Svendborg, Styrtet et vinblaar Hav og et Skyhvælv af Hexametre over min Broder fra Fyn, som lod vor ungdom i Stikken.

Mod digtets slutning læser man hvordan Claussen trods alt forsoner sig med Johannes Jørgensen:

Vreden har grebet mit Sind, og Vreden har atter forladt mig, thi vi har elsket vor Ven for hans Strenghed og ikke hans Svaghed.

Johannes Jørgensens konvertering blev et brud med tidens nihilisme og dekadence, men også med gamle venner og forbilleder. Således kaldte George Brandes ham for en "lille pervers renegat", som ikke passede ind i den kulturradiale ideologi og derfor måtte leve i landflygtighed. Ikke desto mindre er Johannes Jørgensen, uden sammenligning, den der har haft størst betydning for symbolismen i Danmark.

Jacob Ørsted, præst i Helligåndskirken